

Sidosyksikköjen käyttö – hankintayksikön puheenpuoro

Konserniohjauksen päällikkö Riikka Kiljander-Kiiskinen, Vantaan kaupunki, 17.4.2024

Case Vantaa - miksi sidosyksikkö?

Vantaan valinta, kuinka palvelut organisoidaan

- Tehdään itse
- Kuntayhtymä
- Vantaan yksin omistama osakeyhtiö - sidosyksikkö
- Yhdessä muiden kanssa omistettu osakeyhtiö - sidosyksikkö
- Ostopalvelut markkinoilta

Ratkaisu sidosyksikön käytöstä perustuu **kokonaisarvioon**, jossa mukana

- **Kustannustehokkuus** ja kustannusten läpinäkyvyys
 - Usein toiminnan suurempi volyymi tuo kustannushyötyjä
- **Toimitusvarmuus**
- **Varautuminen**
- **Infran omistus ja kilpailun mahdollistaminen**
- **Osaamisen keskittäminen** – mahdollisuus saada riittävästi ja riittävän osaavaa henkilökuntaa esim. seudullisesti
- **Vantaan omaan toimintaan integroituminen**
- **Omistajaohjaus vs. sopimusohjaus**
 - Omistaja voi vaikuttaa toimintaan mm. omistajastrategian kautta pitkällä aikavälillä
 - Sopimusohjauksen aikajänne lyhyempi - rajautuu sopimuskauteen ja sopimuksen sisältöön

-> 10% omistusraja aiheuttaisi merkittäviä omistusjärjestelyjä
-> Kilpailu sijaistyövoimasta seudullisesti -> hinnat nousisivat?

- *Omistajastrategian tavoitteet keskiössä
- *Omistajaohjauksen keinoin vaikutetaan kustannustehokkuuteen

Henkilöstövuokraus

- *Hki konserniyhtiö, Vantaalla 13,8%, alle 10% osakkaita mm. HVA:t, kuntien yhtiöt
- *LV 181,8 ME
- *Vantaa keskittänyt hankinnat Seureen

- *Henkilöstön saatavuuden varmistaminen seudullisesti kriittisessä palvelutuotannossa

- *Taloudellisuus -> yhtiöllä ei omistajan asettamaa tuottovaatimusta -> vältetään SOTE-henkilöstövuokrauksessa tapahtuneet hinnoittelun ylilyönnit

- *Seurella asiantuntemus kaupunkien sijaistarpeesta
- *Vaihtoehtona tilapäisen henkilöstön rekrytoiminto kaupungeilla itsellään

->10% omistusraja aiheuttaisi merkittäviä **omistusjärjestelyjä**
->**Muiden kuntien mahdollisuus hyödyntää** edelläkävijöiden kehitystyötä **poistuisi**
->Jos DigiOne-alustan omistaisi yksityinen taho, **ei avoimia rajapintoja**, seurauksena toimittajaloukut?

***Kriittiset IPR:t kuntien omistamalla yhtiöllä / edelläkävijäkunnilla** -> kyberriskien torjunta, varautuminen

***DigiOne yhteistyösopimus** määrittää yhteistyön raamit

ICT-palvelut

Vantaa yksi pienomistajista, liittynyt DigiOne hankkeen vuoksi

*LV 77,8ME

***Tieran omistukseen DigiOne-alusta**, jonka rajapinnat avoimia -> eri palveluntarjoajat voivat liittyä DPS kautta

*Omistajaohjauksella vaikutetaan **DigiOne-alustan jatkokehitykseen**
***Skaalaus** muihin kuntiin = tehokas julkisten varojen käyttö

* **DigiOne** on Vantaan kaupungin käynnistämä hanke, jossa on mukana, Espoon, Jyväskylän, Lahden, Oulun, Tampereen, Turun ja Vantaan kaupungit sekä Kuntien Tiera. Hanke luo oppimisen ja koulutuksen järjestelmiä yhteen kokoavan valtakunnallisen digitaalisen DigiOne-palvelualustan.

-> Jos ateria- ja puhtauspalveluiden tuottamista in house yhtiöissä rajattaisiin **Vantaan mahdollisuus omistajaohjata palveluntuottajan kehitystyötä poistuisi**
-> sopimusohjaus lyhytjänteisempää

***Laadunvalvonnan resursointi** -> ostopalveluissa kaupungilla oltava merkittävästi laajempi, koska ei omistajaohjausta

•***Omistajastrategia keskiössä** -> mitä omistaja haluaa painottaa toiminnassa?
***Kehittämishjelma + mittarointi+vertailu** ostopalveluun
***Kestävyystavotteiden edistäminen**

Ateria-, puhtaus- ja kiinteistöhuolto

*100% Vantaan
*LV 49,2 ME
*Vantaa ostaa 15-30% markkinoilta, Vantilta loput

***Integroituminen kaupunkiin** -> **kiinteistöjen kunnan vahva tilannekuva** -> Vantti on "kaupungin silmät" kohteissa

***Huoltovarmuus**, kapasiteetin/ lakisääteisen palvelun turvaaminen, myös hankalammissa sijainneissa
***Varautuminen**

Mihin tulee keskittyä kuntien ja sidosyksikköjen toiminnan kehittämisessä?

- **Hankintayksiköiden käytettävä tarkkaa harkintaa, minkälaista ohjausta tarvitaan palvelutuotannon järjestämiseksi/kehittämiseksi**
 - (i) omistajaohjausta -> sidosyksikön käyttö
 - (ii) sopimusohjausta -> hankintakilpailutus
- **Hankintayksiköiden omistajaohjauksen ja määräysvallan tiivistäminen sidosyksiköissä**
 - Omistajastrategiat
 - Nimitystoimikuntien toiminta ja osakkaiden kattava edustus nimitystoimikunnissa
 - Omistajakokoukset / neuvottelukunnat
 - Yhtiökokoukset
 - Yhtiöjärjestykset, osakassopimukset
- **Sidosyksikköjen viestittävä avoimesti toiminnastaan** esimerkiksi oman tuotannon osuuden/hankintojen osuus

Kiitos